

Sugauti-22

Autorius Džozefas Heleris

MP3 versija: https://bookskim.lt/mp3/lt/book/www.bookskim.lt_684_abstrakt-Sugauti-22-Dzozefas_.mp3

Santrauka:

„Catch-22“ yra antrasis Josepho Helerio romanas, išleistas 1961 m. Jame pasakojama apie Yossarian, JAV armijos oro pajėgų bombarduotoją B-25, dislokuotą saloje prie Italijos krantų Antrojo pasaulinio karo metais. Romane pagrindinis dėmesys skiriamas jo beviltiškiems bandymams išlikti gyvam ir sveiko proto tarp karo ir biurokratijos beprotybės. Pavadinimas Catch-22 nurodo paradoksišką situaciją, iš kurios negalima išsigelbėti dėl prieštaringų taisyklių ar apribojimų; Nuo to laiko ši frazė tapo populiariosios kultūros dalimi, apibūdinančia absurdiškai nelogiškas situacijas. Helerio knygoje Catch-22 apibrėžia dėsnį, kuriame teigiama, kad jei žmogus yra išprotėjęs, jis neturi skristi į misijas, bet jei žmogus prašo būti pašalintas iš pareigų dėl to, kad yra išprotėjęs, tai įrodo, kad yra pakankamai protingas, kad galėtų jas skristi. Yossarian eskadrilės draugai yra Milo Minderbinderis, kuris iš savo bazės vykdo pagrindinį juodosios rinkos verslą; Alkanas Džo, kurio košmarai neleidžia visiems miegoti naktimis; Doc Daneeka, kuris atsisako įžeminti ką nors, nepaisant jų negalavimų; majoras majoras majoras majoras (taip keturi majorai), kuris niekada nepalieka savo biuro; pulkininkas Cathcartas ir leitenantas Scheisskopf, kurie nuolat didina misijos reikalavimus, kad būtų paaukštintas; ir kapelionas Tappmanas, kurio tikėjimas svyruoja matant mirtį aplinkui. Viso romano metu Yossarianas kovoja su morale, beviltiškai bandydamas ne tik išgyventi, bet ir tam tikrą gyvenimo prasmę chaoso ir absurdo apsuptyje. Jis atsiduria tarp dviejų priešingų jėgų: tie, kurie desperatiškai bando, tiesiog išgyvena kiekvieną dieną, o kiti siekia šlovės per karinę sėkmę, nepaisydami išlaidų. Be antikarinių temų „Catch-22“ taip pat nagrinėja tokias problemas kaip laisva valia prieš determinizmą ir individualią atsakomybę prieš kolektyvinę atsakomybę. Galiausiai tai yra galingas kaltinimas prieš aklą paklusnumą autoritetingiems veikėjams, net kai susiduriama su iš pažiūros neįmanomu pasirinkimu. </p></div><div data-bbox=

Pagrindinės idėjos:

#1. „Pagauk-22“ paradoksas: „Pagauk-22“ paradoksas yra pagrindinė romano tema, kurioje teigiama, kad kareivis gali būti paskelbtas bepročiu, jei jis prašo būti pašalintas iš kovinių pareigų, bet jei jis neprašo būti pašalintas, jis yra laikomas sveiko proto ir turi likti kovoje.

„Pagauk-22“ paradoksas yra pagrindinė romano tema, teigianti, kad kareivis gali būti paskelbtas bepročiu, jei jis paprašys būti pašalintas iš kovinių pareigų. Tai sukuria neįmanomą situaciją kariui, nes jie yra prakeikti, jei tai daro, ir prakeikti, jei to nedaro. Viena vertus, prašymas būti nušalintas nuo kovinių pareigų būtų paženklintas kaip beprotis ir negalėtų tarnauti; kita vertus, nereikalauti nušalinimo reiškia, kad karys turi likti mūšyje, nepaisant jo psichinės būklės. Šią paradoksišką situaciją dar labiau apsunkina jos pasekmės karinei biurokratijai. „Catch-22“ taisyklė leidžia vadams išvengti atsakomybės už karių siuntimą į pavojingas situacijas, kartu užtikrinant, kad psichiškai nesveikiems žmonėms vis tiek teks kovoti. Tai primena, kaip karas dehumanizuoja žmones ir paverčia juos tik mašinos sraigteliais. Galiausiai šis paradoksas parodo, koks absurdiškas kartais gali būti karas ir kaip dažnai neatsižvelgiama į individualius poreikius ar norus. Tai taip pat yra kaltinimas biurokratinėms sistemoms, kurios teikia pirmenybę efektyvumui, o ne žmogiškumui.

#2. Yossarian dilema: Yossarian yra JAV armijos oro pajėgų bombonešis, kuris labai nori būti pašalintas iš kovinių pareigų, tačiau yra įstrigęs paradokso „Catch-22“. Jis yra priverstas priimti sunkų sprendimą tarp savo ir kolegų karių saugumo.

Yossarian dilema yra sudėtinga. Viena vertus, jis nori būti pašalintas iš kovinių pareigų ir saugiai grįžti namo. Kita vertus, jis jaučia pareigą savo kolegoms kariams, kurie vis dar kenčia. Jis žino, kad jei jis pasitrauks arba atsisakys skristi į kitas misijas, jo bendražygiai turės prisiimti dar didesnę riziką, kad jie visi išgyventų. Yossarian atsiduria tarp

dviejų vienodai nepageidaujamų variantų: arba pasilikti ir rizikuoti mirti pačiam, arba išeiti ir rizikuoti kitais. „Catch-22“ paradoksas dar labiau apsunkina Yossarian reikalus, nes teigia, kad kiekvienas, norintis būti atleistas iš pareigų, turi būti medicinos pareigūno paskelbtas bepročiu; tačiau kiekvienas, kuris prašo tokios lengvatų, taip pat turi būti pakankamai protingas, kad iš pradžių pateiktų tokį prašymą, todėl jis negali iš tikrųjų gauti prašomos pagalbos. Yossarians dilemą dar labiau apsunkina pulkininko Cathcart reikalavimas, kad kiekviena eskadrilė įvykdytų vis daugiau misijų, kol galės grįžti namo. Tai reiškia, kad kad ir kokį sprendimą priimtų Yossarianas, visada atsiras kas nors kitas, kuris prisiims papildomą pavojų, beviltiškai bandydamas, kaip jis, ištrūkti gyvas.

#3. *Kapeliono kova: Kapelionas yra gailėstingas ir moralus veikėjas, kuris stengiasi suderinti savo tikėjimą su karo siaubais. Jis nuolat kvestionuoja kariuomenės ir valdžios moralę.*

Kapelionas yra sudėtingas „Catch-22“ personažas. Jis yra tikintis žmogus, tačiau jam taip pat tenka susidurti su karo realijomis ir jo moralinėmis pasekmėmis. Jis stengiasi suderinti savo įsitikinimus su jį supančiu smurtu ir destrukcija. Kapelionas dažnai klausia, kodėl Dievas leidžia tokias kančias ir mirtį, tačiau vis tiek tikisi, kad žmonės būtų geri ir laikytųsi Jo mokymų. Jis svarsto, ar įmanoma, kad kas nors liktų ištikimas savo tikėjimui gyvenant aplinkoje, kurioje moralė atrodo taip toli. Kapelionų kovą dar labiau apsunkina tai, kad jis turi vienu metu tarnauti ir dvasiniam vadovui, ir karininkui. Tai sukuria vidinį konfliktą tarp jo religinių įsitikinimų ir jo, kaip kariuomenės karininko, pareigos. Jam gali būti sunku rasti pusiausvyrą tarp šių dviejų vaidmenų, ypač kai jis susiduria su viršininkų įsakymais, kurie gali prieštarauti jo sąžinei ar įsitikinimams. Kapelionų kova atspindi paties Josepho Hellerio patirtį Antrojo pasaulinio karo metais, kai jis tarnavo bombonešiu B-25 bombonešiuose virš Italijos. Šiuo personažu Heleris perteikia, kaip sunku gali būti tikinčiam žmogui, kuris patenka į karą – blaškomas tarp moralės jausmo ir lojalumo savo šaliai.

#4. *Snowdeno mirtis: Snowdenas yra jaunas kareivis, žuvs per bombardavimo reidą. Jo mirtis yra Yossarian moralinio pabudimo ir karo absurdo suvokimo katalizatorius.*

Snowdeno mirtis buvo tragedija, sukrėtusi Yossarianą iki širdies gelmių. Jis priartėjo prie jauno kareivio ir, išgirdęs naujieną, pajuto didžiulį netekties jausmą. Būtent šią akimirką Yossarian pradėjo abejoti karo beprasmiškumu ir jo pražūtingu poveikiu nekaltam gyvenimui. Snowdeno mirtis buvo Yossarian moralinio pabudimo katalizatorius, privertęs jį susidoroti su karo absurdu ir jo pasekmėmis. Yossarian nebegalėjo ignoruoti ar priimti to, ką matė aplinkui; vietoj to jis nusprendė tam pasipriešinti. Jis atsisakė įsakymų iš viršininkų, kurie labiau rūpinosi savo interesais nei tie, kuriems vadovavo, ir galiausiai nusprendė nebeskristi į misijas, protestuodamas prieš tokią neteisybę. Tai darydamas Yossarianas atsidūrė nesutardamas su autoritetais, bet taip pat išsilaisvino iš jų kontrolės. Snowdeno mirtis padarė didelę įtaką Yossarians gyvenimui ir požiūriui į karą. Jo drąsa ginti tai, kas teisinga, nepaisant visų šansų, yra pavyzdys mums visiems – net jei negalime visada laimėti kovos su neteisybe, vis tiek galime su ja kovoti drąsiai.

#5. *Kariuomenės veidmainystė: romane atskleidžiama kariuomenės ir jos vadovų veidmainystė, kurie nori paaukoti savo karių gyvybes dėl savo naudos.*

Josepho Hellerio romanas „Pagauk-22“ atskleidžia kariuomenės ir jos vadovų veidmainystę. Visoje knygoje akivaizdu, kad šie lyderiai yra pasirengę paaukoti savo karius dėl savo naudos. Tai matyti iš to, kaip jie elgiasi su Yossarianu, bombonešiu, kuris, nepaisant jo protestų, buvo išsiųstas į daugybę misijų. Pareigūnai nuolat ignoruoja jo pagalbos prašymus ir siunčia jį į pavojingesnes užduotis, neatsižvelgdami į jo saugumą ar gerovę. Šis žmogaus gyvybės nepaisymas dar labiau išryškėja, kai pulkininkas Cathcart padidina reikalingų misijų skaičių nuo dvidešimt penkių iki trisdešimties, kad laimėtų paaukštinimą. Jis tai daro nesvarstydamas, ką tai reikš jo vadovaujamiems asmenims; jis tiesiog nori bet kokia kaina tobulėti. Romane taip pat parodoma, kaip valdantieji naudoja baimę kaip įrankį savo kariams kontroliuoti. Jie grasina karo lauko teismu, jei jie nevykdys įsakymų, nors daugelis šių įsakymų yra aiškiai amoralūs arba neteisėti. Taip sukuriama atmosfera, kurioje kariai jaučiasi neturintys kito pasirinkimo, kaip tik paklusti bet kokioms komandoms. „Catch-22“ galiausiai atskleidžia atsakingų už karinę sistemą veidmainystę ir pabrėžia, kaip lengvai galima paaukoti gyvybes, kai ambicijos yra svarbesnės už moralę. </p></div>

#6. *Karo absurdas: romane tyrinėjamas karo absurdas ir kariuomenės taisyklių bei nuostatų*

beprasmybė.

Josepho HELLERIO romanas „Pagauk-22“ tyrinėja karo absurda ir kariuomenės taisyklių bei reglamentų beprasmiškumą. Pagrindinis veikėjas Yossarian yra Antrojo pasaulinio karo bombonešis, kuris žūtbut nori išeiti iš kovinės pareigos, tačiau atsiduria neįmanomoje situacijoje dėl biurokratinės taisyklės, žinomos kaip Catch-22. Šis laimikis teigia, kad kiekvienas, kuris nori būti paskelbtas bepročiu, kad galėtų būti atleistas iš tarnybos, turi įrodyti, kad yra pakankamai protingas, kad suprastų, kodėl turėtų norėti būti paskelbtas bepročiu. Taigi niekas negali išvengti savo pareigų, nes jei jie pabando, tai įrodo, kad jie iš tikrųjų yra sveiko proto. Per visą romaną Yossarian susiduria su daugybe absurdiškų situacijų, kurios pabrėžia, koks nelogiškas ir beprasmiškas gali būti karas. Pavyzdžiui, jis sužino, kad jo viršininkai siunčia jį į pavojingas misijas neturėdami tikro tikslo, kaip tik siekti paaugstinimo ar medalių. Jis taip pat sužino apie pulkininko Cathcart's planą padidinti misijų skaičių, kad galėtų laimėti generolo Dreedle medalį; dėl šio plano Yossarian's eskadrilės miršta daugiau be jokios apčiuopiamos naudos. Galiausiai „Catch-22“ yra kaltinimas prieš karą ir su juo susijusią biurokratiją. Tai parodo, kaip viršūnėje esantys asmenys dažnai priima sprendimus remdamiesi asmenine nauda, o ne tuo, kas geriausia jų kariuomenei, tuo pat metu įstrigdami kareivius, tokius kaip Yossarian, neįmanomose situacijose, kai nėra jokios išeities, išskyrus mirtį.

#7. Kalbos galia: kalba visame romane naudojama ir manipuluoti, ir apgauti. Jis taip pat naudojamas personažų vidinėms mintims ir jausmams išreikšti.

Kalbos galia yra pagrindinė Josepho HELLERIO romano „Pagauk-22“ tema. Kalba visame romane naudojama manipuluoti ir apgauti, taip pat išreikšti veikėjų vidines mintis ir jausmus. Pavyzdžiui, Yossarianas naudoja kalbą, kad bandytų pergudrauti savo viršininkus, naudodamas protingą žodžių žaisimą ir dvejopus veiksmus. Jis taip pat jį naudoja norėdamas išreikšti savo nusivylimą karo biurokratija, dažnai kalbėdamas sarkastiškai arba juokaudamas jų sąskaita. Kitu metu kalba tarnauja kaip apgaulės įrankis. Pulkininkas Cathcartas dažnai meluoja apie karines operacijas, kad galėtų atrodyti geriau arba įgyti palankumą iš aukštesnių pareigūnų. Majoras Majoras taip pat slepiasi po žodžiais, kai atsisako lankytojų, nes nenori, kad kas nors prisitartintų ar sužinotų, kas jis iš tikrųjų yra. Kalba taip pat gali būti naudojama pozityvesniems tikslams, pavyzdžiui, išreikšti meilę ir draugystę tarp tokių veikėjų kaip Yossarian ir Dunbar arba Milo Minderbinders įgulos nariai. Jis netgi gali būti naudojamas savirefleksijai; Dokas Daneeka svarsto apie gyvenimo beprasmybę, o vyriausiasis Baltasis puslapis poetiškai kalba apie mirtį. Galiausiai Heller parodo, kokia galinga kalba gali būti teigiama ir neigiama, priklausomai nuo jos vartojimo. Tyrinėdami kalbos galią, skaitytojai gali suprasti kiekvieno veikėjo motyvus ir emocijas. </p></div>

#8. Moterų vaidmuo: moterys vaidina svarbų vaidmenį romane - ir kaip karo aukos, ir kaip galingos figūros, metančios iššūkį status quo.

Filme „Catch-22“ Josephas HELLERIS piešia ryškų moterų vaidmens karo metu paveikslą. Yossarian's slaugytoja majorė Danby yra pavyzdys moters, kuri meta iššūkį status quo ir pasisako už tai, kuo tiki. Ji atsisako būti nutildoma kolegų vyrų ir pasisako prieš jų slegiamąją taktiką. Majoras Danby yra ne tik galinga figūra, bet ir Yossarian bei jo kolegų karių vilties simbolis; ji suteikia jiems paguodą sunkiais laikais. Romane taip pat pabrėžiama karo metu nukentėjusių moterų padėtis. Šiam klausimui iliustruoti naudojamas personažas Natally's Whore; ji yra priversta užsiimti prostitucija dėl karo sukulto skurdo. Jos istorija yra svarbus priminimas, kad moterys dažnai neproporcingai paveikiamos konfliktų. Apskritai „Catch-22“ siūlo skaitytojams įžvalgą, kaip lyčių vaidmenys gali formuoti patirtį karo metu. Moterys vaizduojamos ir kaip galingos asmenybės, metančios iššūkį valdžiai, ir kaip pažeidžiamos aukos, kurių gyvenimą drastiškai pakeitė konfliktai.

#9. Valdžios prigimtis: romane nagrinėjama valdžios prigimtis ir kariuomenės bei jos karių jėgos dinamika.

Josepho HELLERIO romanas „Pagauk-22“ nagrinėja valdžios prigimtį ir jėgos dinamiką tarp kariuomenės ir jos karių. Pagrindinis veikėjas Yossarianas yra Antrojo pasaulinio karo bombonešis, kuris stengiasi išgyventi absurdiškos biurokratijos, kuri, atrodo, siekia išlaikyti jį kuo ilgiau gyvą, apsuptyje. Jis atsiduria pagaunant 22-ąjį laimikį, kuriame teigiama, kad jei jis nori būti atleistas iš tarnybos dėl beprotybės, jis turi įrodyti savo sveiką protą to paprašydamas -

Psl. 3/7

dėl to jis būtų pakankamai protingas, kad nereikėtų atleisti. Šis laimikis parodo, kaip valdžia gali būti panaudota prieš jos kontroliuojamus asmenis. Yossarians kovoja su valdžia taip pat yra paties karo komentaras. Viso romano metu Yossarian klausia, kodėl jis turėtų rizikuoti savo gyvybe dėl to, kas toks beprasmis ir bergždžias kaip karas. Jis nemato prasmės aukotis dėl to, kas galiausiai bus naudinga tik valdantiesiems – generolams ir politikams, kurie yra toli nuo tikrosios kovos. Tokiu būdu „Catch-22“ pabrėžia, kaip autoritetu gali piktnaudžiauti esantys viršuje, o apačioje esantiesiems lieka mažai galimybių ar apsaugos. Galiausiai „Catch-22“ piešia niūrų vaizdą, kas nutinka, kai nekontroliuojama valdžia lieka nekontroliuojama: žmonės kenčia, o jų engėjai lieka saugūs už uždarytų durų. Tai parodo, kaip net iš pažiūros nekenksmingos taisyklės gali turėti pražūtingų pasekmių, kai jos taikomos neatsižvelgiant į jų paveiktus asmenis ar užuojautą.

#10. *Technologijos vaidmuo: visame romane technologija naudojama siekiant padėti ir trukdyti veikėjams.*

Technologijos vaidina svarbų vaidmenį Josepho Hellerso romane „Pagauk-22“. Jis naudojamas ir padėti, ir trukdyti veikėjams visoje knygoje. Pavyzdžiui, Yossarianas naudoja technologijas, kai įrengia signalizaciją dažų skardinėmis, kuri įspės, jei kas nors įeis į jo palapinę, kol jis miega. Tai leidžia jam gauti labai reikalingą poilsį, nepaisant nuolatinės priešų pajėgų grėsmės. Kita vertus, technologijos taip pat trukdo Yossarianui ir jo kolegoms kariams, nes juos nuolat bombarduoja priešų lėktuvai ir artilerijos ugnis. Technologijos naudojimas taip pat turi įtakos tam, kaip informacija dalijamasi tarp „Catch-22“ veikėjų. Karinė biurokratija labai priklauso nuo dokumentų, kurie gali būti sudėtingi tiems, kurie jų nesupranta arba turi prieigą prie jų. Todėl daugelis veikėjų atsiduria nepalankioje padėtyje, nes jiems trūksta žinių apie tam tikras procedūras ar taisykles, kurios galėtų padėti jiems įvairiose situacijose. Apskritai technologija „Catch-22“ vaidina svarbų vaidmenį, nes jos veikėjams suteikia privalumų ir trūkumų, priklausomai nuo to, kaip jie pasirenka ją naudoti. Nors kartais tai gali būti naudinga, ji taip pat gali būti žalinga, jei naudojama netinkamai arba nesuprantama.

#11. *Draugystės prigimtis: romane nagrinėjama draugystės ir lojalumo prigimtis ir kaip šie santykiai gali būti išbandyti karo metu.*

Josepho Hellerio romanas „Pagauk-22“ tyrinėja draugystės ir lojalumo prigimtį ir kaip šiuos santykius galima išbandyti karo metu. Istorija pasakoja apie Yossarianą, JAV oro pajėgų bombonešį, dislokuotą saloje prie Italijos krantų Antrojo pasaulinio karo metais. Visą savo kelionę Yossarian yra apsuptas įvairių veikėjų, kurie tampa jo draugais ir sąjungininkais. Nepaisant skirtingų kilmės ir įsitikinimų, jie užmezga tvirtus ryšius vienas su kitu, kai kartu susiduria su karo siaubais. Yossarianas ir draugystė patiria išbandymą, kai jis sužino, kad kai kuriems jo eskadrilės nariams prieš jų valią buvo įsakyta atlikti pavojingas misijas. Jis turi nuspręsti, ar rizikuoti savo gyvybe, ar išduoti artimiausius, atsisakydamas aukštesnės vadovybės įsakymų. Ši dilema pabrėžia, kaip net artima draugystė gali būti įtempta ekstremaliomis aplinkybėmis. Galiausiai „Catch-22“ parodo, kad tikra draugystė yra paremta pasitikėjimu ir supratimu, o ne aklu paklusnumu ar atitikimu. Tai taip pat parodo, kaip ištikimybė tarp draugų gali padėti jiems išgyventi net ir tokiose sudėtingose situacijose kaip karas.

#12. *Humoro galia: humoras visame romane naudojamas siekiant palengvinti nuotaiką ir pasakyti apie karo absurdiškumą.*

Humoras yra galingas Josepho Hellerso romano „Pagauk-22“ įrankis. Tai palengvina kitaip tamsios ir slegiančios istorijos nuotaiką, taip pat pareiškia apie karo absurdiškumą. Visame romane Heleris naudoja humorą, kad parodytų, koks juokingas ir chaotiškas gali būti karas. Pavyzdžiui, kai Yossarianas bando išsisukti iš skraidymo misijų, teigdamas, kad yra pamišęs, majoras majoras jam sako, kad kiekvienas, norintis išeiti iš kovinės pareigos, turi įrodyti, kad yra pakankamai protingas ir nesupranta, kodėl turėtų tai daryti. sukurti „pagauk-22“ situaciją, kai nesvarbu, ką darytumėte ar sakytumėte, negalite laimėti. Ši absurdiška logika parodo, koks beprasmis gali būti karas. Heleris taip pat naudoja humorą kaip būdą savo veikėjams susidoroti su sudėtingomis situacijomis. Vienoje scenoje Yossarianas ir jo kolegos kariai juokauja apie mirtį ir mirtį, kad galėtų geriau jaustis dėl savo mirtingumo. Naudodamas humorą kaip baimės ir nerimo išmetimą, Heleris parodo, kad net ir didelių nelaimių laikais žmonės vis tiek randa būdų juoktis iš gyvenimo sunkumų. Galiausiai, pasitelkęs humorą, „Catch-22“ parodo žmonių bejėgiškumą prieš didesnes jėgas,

tokias kaip biurokratija ir karas, bet ir jų atsparumą ieškant būdų, kaip juokais susidoroti su šiomis jėgomis.

#13. Sveiko proto prigimtis: romane nagrinėjama sveiko proto prigimtis ir kaip ją paveikti karas.

Josepho Hellerio romanas „Pagauk-22“ nagrinėja sveiko proto prigimtį ir kaip ją gali paveikti karas. Pagrindinis veikėjas Yossarianas yra Antrojo pasaulinio karo bombonešis, kuris kovoje chaoso ir smurto metu stengiasi išlaikyti savo psichinę sveikatą. Jis atsiduria absurdiškoje biurokratinėje sistemoje, vadinamoje „Catch-22“, kuri neleidžia jam pabėgti nuo kovinės pareigos, nepaisant vis desperatiškesnių bandymų tai padaryti. Remdamasis Yossarians patirtimi, Heleris tyrinėja idėją, kad karas gali išvesti žmones iš proto ir kad nėra lengvų atsakymų, kaip išlaikyti sveiką protą tokioje chaotiškoje aplinkoje. Yossarians kovoja su beprotybe visame romane atspindi kiti veikėjai, kuriuos išprotėjo jų karo metu patirti išgyvenimai. Pavyzdžiui, majoras majoras majoras majoras taip apėmė nerimą dėl savo valdžios pozicijos, kad slepiasi nuo visų kitų; Orras visiškai atsitraukė nuo rokerio po to, kai buvo numuštas misijoje; Doc Daneeka tapo apsėstas dėl mirties, nes pats matė jos padarinius; o pulkininkas Cathcartas nuolat didina misijų, reikalingų atleidimui, skaičių, nors žino, kad tai sukels daugiau jo vyrų mirčių. Per šias personažų istorijas Heleris piešia ryškų vaizdą, kaip karas gali paveikti psichinę būseną ir pastūmėti juos į beprotybę. Jis taip pat parodo, kaip sunku gali būti žmogui, kenčiančiam nuo PTSD ar kitos psichologinės traumos, kurią sukėlė karas, vėl rasti ramybę savyje grįžus namo. Galiausiai „Catch-22“ yra trapios sveiko proto prigimties tyrinėjimas konflikto metu.

#14. Žiniasklaidos vaidmuo: visame romane žiniasklaida naudojama visuomenei informuoti ir manipuluoti.

Žiniasklaida vaidina svarbų vaidmenį „Catch-22“. Jis naudojamas informuoti visuomenę apie įvykius, bet ir manipuluoti ja patikėti tam tikroms idėjomis ir nuomonėms. Romane pasakojama apie Yossarianą, amerikiečių orlaivį, per Antrąjį pasaulinį karą dislokuotą ant Pianosa, kaip jis bando išgyventi karą, vengdamas misijų, kurios galėtų jį nužudyti. Per savo kelionę Yossarian susiduria su įvairiomis žiniasklaidos formomis, tokiomis kaip laikraščiai ir radijo laidos, kurias abi konflikto šalys naudoja propagandos tikslais. Pavyzdžiui, kai Yossarians eskadrilė siunčiama į misiją bombarduoti Boloniją, jiems sakoma, kad tai bus lengva, nes nebus jokios priešlėktuvinės ugnies iš žemės. Tačiau paaiškėja, kad tai netiesa ir per misiją numušama daug lėktuvų. Atsakydamas pulkininkas Cathcartas įsako majorui de Coverley (eskadrilės žvalgybos pareigūnui) sugalvoti istoriją apie sėkmingą jų misiją, kad apie tai būtų galima pranešti spaudoje namo. Tai rodo, kokia galinga žiniasklaida gali turėti įtakos žmonių suvokimui apie tikrovę. Žiniasklaida ne tik naudojama propagandos tikslais, bet ir visame Catch-22 kaip satyros ir socialinių komentarų įrankis. Pavyzdžiui, kai Milo Minderbinderis perima visus Pianosa gyvenimo aspektus, jis sukuria savo laikraštį „Milo Minderbinder's Daily News“, kuriame spausdinamos tik teigiamos istorijos apie save ir savo verslo įmones, nepaisant to, ar jos iš tikrųjų yra tikros, ar ne. Apskritai matome, kad Josephas Heleris naudoja žiniasklaidą visame Catch-22 kaip informacinį ir satyros bei manipuliavimo įrankį; pabrėžiant jos galią visuomenėje apskritai. </p></div>

#15. Baimės prigimtis: romane nagrinėjama baimės prigimtis ir tai, kaip ją panaudoti valdyti žmones.

Filme „Catch-22“ Josephas Heleris nagrinėja baimės prigimtį ir tai, kaip ją galima manipuluoti žmonėms. Romane pasakojama apie Yossarianą, Antrojo pasaulinio karo bombonešį, kuris žūt būt stengiasi pabėgti nuo karo, bet atsiduria absurdiškos biurokratinės sistemos spąstuose, neleidžiančioje jam to padaryti. Baimė persmelkia visą romaną, nes Yossarianui ir jo kolegoms kariams nuolat gresia mirtis arba sužeidimai dėl priešų ugnies. Tačiau Heleris taip pat parodo, kaip baimę gali panaudoti valdantieji, norėdami kontroliuoti kitus; Pavyzdžiui, pulkininkas Cathcart nuolat didina misijų, kurių reikia, kad kareivis galėtų grįžti namo, skaičių, kad išlaikytų drausmę tarp savo vyrų. Hellerio baimės tyrinėjimas neapsiriboja jos naudojimu kaip manipuliavimo įrankiu; jis taip pat gilinasi į jo psichologinį poveikį asmenims. Pavyzdžiui, Yossarian kenčia nuo didelio nerimo dėl nuolatinio pavojaus ir netikrumo, ar išgyvens kiekvieną misiją. Galiausiai jam išsivysto PTSD forma, dėl kurios jis tampa vis labiau paranojiškas ir izoliuojamas nuo aplinkinių. Galiausiai „Catch-22“ atskleidžia, kad baimė turi ir teigiamų, ir neigiamų pasekmių, priklausomai nuo to, kaip ji naudojama. Jis gali būti naudojamas kaip veiksminga kontrolės priemonė arba nukreipti asmenis tamsiais keliais, jei jie nėra tinkamai valdomi.

#16. Pinigų vaidmuo: Visame romane pinigai naudojami veikėjams suteikti ir prispausti.

Pinigai vaidina pagrindinį vaidmenį „Catch-22“. Jis naudojamas ir įgalinti, ir prispausti veikėjus visame romane. Pinigai suteikia galios tiems, kurie juos turi, leidžia jiems išsiversti iš sudėtingų situacijų arba įsigyti prabangos, kurios kiti negali sau leisti. Pavyzdžiui, majoro majoro tėvas naudoja savo turtus, kad sūnus būtų paaukštintas iš privataus į majorą, nepaisant to, kad jis neturi kvalifikacijos šiai pareigai. Kita vertus, pinigai gali būti naudojami kaip priespaudos įrankis tiems, kurie turi daugiau finansinių išteklių nei kiti. Pulkininkas Cathcartas dažnai grasina Yossarian karo lauko teismu, jei šis nevykdys įsakymų; ši grėsmė yra dar galingesnė, nes Yossarian neturi pinigų ir negalėtų susimokėti už teisinį atstovavimą, jei būtų apkaltintas koku nors nusikaltimu. Pinigų trūkumas taip pat yra kliūtis daugeliui „Catch-22“ veikėjų. Vyrai nuolat bando apeiti taisykles, kad galėtų papildomai užsidirbti pinigų, pavyzdžiui, pardavinėti cigaretes ar prekiauti daiktais juodojoje rinkoje. Nors ši veikla yra nelegali, ji suteikia labai reikalingų pajamų kai kuriems neturtingesniems kariams, kurie neturi galimybių gauti kitų lėšų. Apskritai pinigai vaidina svarbų vaidmenį žaidime „Catch-22“ ir yra tiek įgalinimo, tiek priespaudos šaltinis, priklausomai nuo to, kuris veikėjas juos turi bet kuriuo metu.

#17. *Patriotizmo prigimtis: romane nagrinėjama patriotizmo prigimtis ir kaip juo galima manipuluoti žmonėmis.*

Knygoje „Catch-22“ Josephas Helleris nagrinėja patriotizmo prigimtį ir tai, kaip juo galima manipuluoti žmonėmis. Romane pasakojama apie Yossarianą, Antrojo pasaulinio karo bombonešį, kuris žūtbūt stengiasi pabėgti nuo pareigos kariuomenėje. Jis atsiduria absurdiškoje biurokratinėje sistemoje, kuri verčia jį likti, nepaisant jo norų. Visame romane Helleris parodo, kaip valdantieji naudoja patriotizmą kaip įrankį kitiems kontroliuoti ir išnaudoti. Hellers veikėjai dažnai susiduria su sunkiu pasirinkimu tarp savo pačių interesų ir to, kas, jų manymu, tinkama jų šaliai. Pavyzdžiui, Yossarian turi nuspręsti, ar toliau vykdyti pavojingas misijas, ar palikti savo postą bijodamas dėl savo gyvybės. Tokiu būdu Helleris parodo, kaip valdantieji gali manipuluoti patriotizmu ir priimti sprendimus, kurie nebūtinai gali būti naudingi jiems asmeniškai. Romane taip pat gvildinama aklo lojalumo savo šaliai idėja, neįvertinant jos pasekmių. Daugelis „Catch-22“ veikėjų akiai vykdo įsakymus jų neklausinėdami, net jei žino, kad tai gali sukelti mirtį ar sunaikinimą. Tai yra įspėjimas neleisti sau tapti per daug atsidavusiam patriotui asmeninės moralės sąskaita. Galiausiai Josephas Helleris naudoja „Catch-22“ kaip patriotizmo prigimtį ir galimus jo pavojus, jei bus per toli. Nagrinėdamas įvairių veikėjų reakcijas į savo pareigas karo metu biurokratijoje, jis atskleidžia, kaip lengvai galima manipuluoti žmonėmis apeliuojant į nacionalinį pasididžiavimą ir lojalumą. </p>
</div>

#18. *Propagandos galia: visame romane propaganda naudojama visuomenei informuoti ir apgauti.*

Propaganda yra galingas Catch-22 įrankis. Ji kariuomenė naudoja siekdama manipuluoti viešąja nuomone ir kontroliuoti įvykių pasakojimą. Romane parodoma, kaip propaganda gali būti panaudota kuriant alternatyvią tikrovę, kurioje faktai iškreipomi arba visai ignoruojami. Pavyzdžiui, kai Yossarians eskadrilė siunčiama į pavojingą misiją, jiems sakoma, kad tai bus lengva ir sėkminga; tačiau pasirodo, kad tai netiesa. Kitu atveju majoro majoro paaukštinimas iš privataus į majorą pristatomas kaip didvyriškas drąsos aktas, nepaisant to, kad jis buvo paaukštintas ne dėl kitos priežasties, o tik dėl savo vardo. Propagandos galia taip pat yra būdas tokiems veikėjams kaip pulkininkas Cathcartas ir generolas Dreedle išlaikyti savo autoritetą kitų atžvilgiu. Jie naudoja ją, kad skleistų baimę tarp savo karių ir grasintų bausme ar mirtimi, jei jie nevykdys įsakymų. Propaganda taip pat leidžia jiems pristatyti save kaip didvyrius, kurie išgelbėjo daugybę gyvybių, nekreipdami dėmesio į bet kokias neigiamas jų veiksmų pasekmes. Galiausiai Helleris naudoja propagandą visame „Catch-22“ kaip veiksmingą priemonę, parodydamas, kaip lengvai galima manipuluoti žmonėmis, kad jie patikėtų kažkuo, kas jiems nebūtinai yra tiesa ar naudinga ilgai.

#19. *Biurokratijos prigimtis: romane nagrinėjama biurokratijos prigimtis ir kaip ji gali būti panaudota engiant žmonėms.*

Josepho Hellerio romanas „Pagauk-22“ nagrinėja biurokratijos prigimtį ir tai, kaip ją galima panaudoti žmonėms engti. Pagrindinis veikėjas Yossarianas yra Antrojo pasaulinio karo bombarduotojas, kuris bando išgyventi, būdamas apsuptas absurdiškos biurokratinės sistemos, kuri atrodo, skirta apsunkinti jo gyvenimą. Jis atsiduria gaudyklyje-22, kuriame teigiama, kad jei jis nori eiti kovines pareigas, jis turi būti paskelbtas bepročiu, bet jei jis prašo tokio

Psl. 6/7

pareiškimo, tai įrodo, kad jis nėra išprotėjęs, nes tokio prašytų tik sveiko proto žmogus. dalykas. Yossarians patirtis su biurokratija yra pavyzdys, kaip taisyklėmis ir reglamentais gali būti sukurtos slegiančios sistemos. Per visą romaną Yossarian susiduria su daugybe tokio pobūdžio priespaudos pavyzdžių: pulkininkas Cathcart nuolat didina misijų, kurių reikia, kad kas nors galėtų grįžti namo, skaičių; į Major Majors nesugebėjimas atlikti jokie darbo dėl savo vardo; ar net Milo Minderbinders pasipelnymo schemas visų kitų sąskaita. Visi šie pavyzdžiai parodo, kaip biurokratija gali sukelti neteisybę ir kančias. Galiausiai „Catch-22“ yra kaltinimas prieš biurokratiją ir jos galimą piktnaudžiavimą. Tai parodo, kaip valdantieji gali manipuliuoti sistemomis, kad išlaikytų savo pačių kontrolę kitiems. Pabrėždamas šias problemas, Heleris skatina skaitytojus ne tik kritiškai mąstyti apie autoritetus, bet ir apsvarstyti būdus, kaip jie galėtų iššūkį slegiančioms struktūroms, kai su jomis susiduria.

#20. *Asmens vaidmuo: romane nagrinėjamas individo vaidmuo visuomenėje ir tai, kaip vienas žmogus gali ką nors pakeisti.*

Josepho Hellerio romane „Pagauk 22“ nagrinėjamas individo vaidmuo visuomenėje ir kaip vienas žmogus gali ką nors pakeisti. Pagrindinis veikėjas Yossarian yra amerikiečių kareivis, per Antrąjį pasaulinį karą dislokuotas ant Pianosa, kuris patenka į karinės biurokratijos absurda. Jis pasiryžęs išgyventi bet kokia kaina ir atsisako daugiau vykdyti kovinių misijų, nepaisydamas savo viršininkų nurodymų. Dėl jo atsisakymo paklusti įsakymams jis nesutaria su tokiais autoritetais kaip pulkininkas Cathcartas ir majoras majoras majoras, tačiau tai taip pat yra nepaisymas sistemai, kuri, jo nuomone, yra neteisinga. Savo veiksmais Yossarianas parodo, kad individai turi galią savo visuomenėje net ir susidūrę su iš pažiūros neįveikiamomis kliūtimis. Yossarians istorija pabrėžia, kaip svarbu ginti tai, kuo tiki, net jei tai reiškia prieštarauti visuomenės normoms ar lūkesčiams. Jis parodo mums, kad neturėtume bijoti mesti iššūkį valdžiai, kai to reikia, ir kovoti už savo teises, kad ir kokios pasekmės mus ištiktų. Atsisakydamas susitaikyti su pralaimėjimu ar pasiduoti baimei, Yossarian įrodo, kad vienas žmogus gali pakeisti savo visuomenę imdamasis veiksmų, užuot tiesiog priėmęs dalykus tokius, kokie jie yra. Galiausiai „Catch-22“ iliustruoja, kokie galingi gali būti asmenys, kai jie perima savo gyvenimo kontrolę ir atsisako aklaai prisitaikyti prie slegiančių sistemų ar ideologijų. Tai skatina skaitytojus kritiškai mąstyti apie savo vietą visuomenėje ir apsvarstyti, kaip jie galėtų panaudoti savo agentūrą teigiamiems pokyčiams.